No. 1374 **Zaterdag 30 April 1910** **27ste Jaargang.**

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire. Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja,
Un numero soi fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 29 April.

Memorie van Antwoord.

ARTIKELEN.

Ondergeteekende kan niet ontkennen, dat voor jonge ambtenaren, die ijverig en bekwaam zijn, wanneer zij lang op promotie moeten wachten, de traktementen te laag blijven; doch meent daarbij tevens te moeten opmerken, dat de meesten hunner beter bezoldigde betrekkingen hadden kunnen krijgen, zoo zij geen bezwaar hadden gehad, om naar de eilanden buiten Curaçao te gaan.

Door bij de promotie meer op geschiktheid te letten en voorloopig geen aspirant-klerken aan te nemen, tenzij dat absoluut noodzakelijk is, zal, hoopt hij, betrekkelijk spoedig voor de goede ambtenaren een betere toestand geboren worden.

Ten einde aan het verlangen der meerderheid van den Raad tegemoet te komen, wordt voorgesteld om het aantal adjunct-kommiezen met twee uit te breiden.

Met den Raad is ondergeteekende van oordeel, dat de resultaten der detacheeringen de uitgaven niet rechtvaardigden; vooral ook omdat de ambtenaren, om promotie te kunnen maken, somtijds bijna onmiddellijk in eene andere betrekking werden geplaatst dan waarvoor zij in Holland speciaal waren opgeleid.

Waar de Raad vrij algemeen is tegen het verleenen van fouragegeld aan den Procureur-generaal, heeft ondergeteekende gemeend die post te moeten laten vervallen, ofschoon hij kan verklaren, als procureur-generaal, het gemis van een direct ten zijnen dienste staand vervoermiddel meermalen gevoeld te hebben.

Het kostgeld voor de gevangenen is wat hooger geraamd, omdat de uitgaven zoo moeilijk van te voren zijn te schatten. Het is volstrekt niet onwaarschijnlijk, dat zij dit jaar aanmerkelijk hooger zullen zijn dan f 3,400.—. De Commissie van administratie diende eene raming in van f 5,012.50, die door ondergeteekende met f 812.50 is verminderd.

In verband met hetgeen hiervoor is opgemerkt is ondergeteekende van meening, dat het niet gewenscht is, de formaliteit der registratie door den Hypotheekbewaarder te doen geschieden. De ontvanger, die er trouwens weinig werk aan heeft, is er de aangewezen man voor. Voor hem is de inhoud der akten van belang; hij heeft naar aanleiding dier registratie boekingen op de verschillende tafels (van testamenten, huwelijkscontracten, onroerend goed etc.) te doen.

Er zal worden nagegaan of in de toekomst niet de combinatie der betrekkingen van Hypotheekbewaarder en ontvanger mogelijk is.

Wat betreft de opmerking over de aanstelling van een Curaçaosch ambtenaar tot verificateur kan ondergeteekende verwijzen naar hetgeen daaromtrent boven reeds gezegd is.

Uit de toelichting gegeven bij art. 28 der begrooting voor 1909 blijkt, dat uit dit crediet (*kosten van het domeinbeheer*) worden bestreden de kosten van het bijwerken der domeinkaarten. Ook belooningen voor andere kleine werkzaambeden worden uit dit crediet betaald. Alleen de traktementen der met het domeinbeheer belaste ambtenaren zijn elders geraamd. Het schijnt moeilijk een betere omschrijving van dezen op allerlei kleine uitgaven staanden post te geven.

Dat het peil van het onderwijs aan de Hendrikschool en Wilhelminaschool zou zijn gedaald, is aan ondergeteekende als lid van de schoolcommissie nooit bepaald opgevallen.

Zeker is het, dat het program uitgebreid is, doch die zelfde klachten hoort men bijna overal elders, bijv. in Holland, speciaal voor de hoogere burgerscholen; en als men aan het inkrimpen wil gaan, komt men toch meestal tot de overtuiging, dat er moeilijk een bepaald vak kan vervallen.

Voor de meeste leerlingen zou bijv. het verkrijgen van een grondige kennis van Engelsch en Spaansch te verkiezen zijn, boven het meer gebrekkig aanleeren van vier vreemde talen. Zou men Fransch en Duitsch echter willen laten vervallen? Waarschijnlijk niet.

De leider van den cursus (*in rekenen en teekenen*) geniet een bezoldiging van f 80.— per wekelijksche les of f 240.— per jaar, daar hij 3 uur per week les heeft te geven. Derhalve is hem van 16 Maart tot ultimo December f 190.— voor honorarium uitbetaald, terwijl voor teekenbehoeften f 282.36½ is uitgegeven. Van 10 September tot 23 December was hij op Aruba en Bonaire. Toen is getracht, maar zonder succes, om voor het geven van het onderricht een plaatsvervanger te vinden. Volgens het leerplan moet de cursus 2 jaren duren. De leider heeft er voor te zorgen dat het leerplan in dien tijd behoorlijk wordt afgewerkt. Wanneer hij dit doet o. a. door gedurende zijne, in verband met zijn ambulante betrekking noodige afwezigheid, schriftelijk werk op te geven, dan schijnt er geen bezwaar om hem, gelijk over voormeld tijdvak geschiedde, zijn honorarium te blijven uitbetalen.

Regelmatig komen zestien jongelieden aan den cursus deelnemen.

Door den schoolopziener wordt beweerd, dat hij veel meer aanloop heeft van personen, die hem in zijne qualiteit willen spreken dan de Raad wel vermoedt.

Landbouw.

Betreffende de reeds zoo dikwijls in den Raad behandelde kwestie of het al dan niet noodig is den landbouwkundige te behouden, meent ondergeteekende zijne meening duidelijk uiteen te moeten zetten.

Vraagt men hem of de resultaten van wat er tot nog toe op het gebied van den landbouw gedaan is bemoedigend zijn, dan moet hij, helaas, antwoorden, neen. En op de vraag of er een nieuwe cultuur is gevonden, die loonend is, moet (met uitzondering misschien van de katoencultuur op St. Enstatius en St. Martin) hetzelfde antwoord volgen.

De proeven, die er genomen zijn leverden tot nog toe niet op wat men er van verwachtte.

Moet men daaruit nu reeds afleiden, dat er op landbouwkundig gebied niets kan gedaan worden, en niets meer moet worden geprobeerd?

Ook niet. Alleen zorge men uit de ondervinding profijt te trekken, en alleen die proeven te nemen, die met het oog op ons eigenaardig klimaat eenige kans van slagen opleveren, en zoo zij slagen, ook een cultuur kunnen schenken, die loonend is. Landbouw beoefent men niet voor zijn pleizier. Levert de cultuur geen voldoende voordeel op, dan is zij toch ten doode gedoemd.

Zoo zullen er bijv. nu proeven genomen worden:

1o. om praktisch uit te maken of de ricinusplant, die hier reeds betrekkelijk veelvuldig voorkomt, loonend kan verbouwd worden; hetzij op de goede gronden der plantages, hetzij op de huurgronden, waar zij desnoods kan besproeid worden;

2o. of de lemoenboom op St. Martin, die ook daar reeds veelvuldig voorkomt, in het groot aangekweekt, een handelsproduct kan opleveren, dat de cultuur ervan rendeerend maakt.

Mocht de uitslag van die proeven gunstig zijn, dan zonde daarvan ook waarschijnlijk andere eilanden der kolonie kunnen profiteeren; wat een groot voordeel zou wezen.

Zonder uitvoerproduct kan hier de eigenlijke landbouw nooit veel te beteekenen krijgen. Nu reeds klagen de huurders van gouvernementsgronden, die moestuintjes hebben aangelegd, dat zij voor hun waar bijna geen geld kunnen krijgen. Uitvoer van die producten is onmogelijk en het getal der consumenten op de plaats zelve is te klein.

Bij al die proeven evenals bij de uitbreiding van de divi-divicultuur is deskundige voorlichting en toezicht noodig, waarvoor de landbouwkundige de aangewezen persoon is.

Waar nu de Regeering in het Moederland — die toch wel voorziet, dat onze begrooting in de eerste jaren, helaas, met een nadeelig saldo zal sluiten — overtuigd, dat het wenschelijk is, dat er in de kolonie een landbouwkundige zij, blijkbaar geneigd is om dezen te laten, meent ondergeteekende, dat het anders zoo prijzenswaardig streven van den Raad, om het geld, dat het Moederland voor ons moet bijpassen, niet onnut uit te geven, in deze wel iets te ver gaat; verder dan het blijkbaar in Nederland zelf verlangd wordt.

Daarom geeft hij den Raad in overweging dezen post te willen handhaven, en wel als traktement. Den heer Versluys nog langer het recht te onthouden om voor pensioen te storten, en zijn positie geheel onzeker te laten, gaat z. i. niet.

Wel kan ondergeteekende den Raad mededeelen, dat de heer Versluys verklaard heeft bereid te zijn, om eventueel, als later mocht blijken, dat hij als landbouwkundige hier niet voldoende werk heeft, eene betrekking van districtmeester of gezaghebber aan te nemen. Hem nu reeds districtmeester te maken is niet mogelijk. Voorloopig zou hij te veel door dit ambt gebonden zijn.

Volgens de indertijd bij de behandeling der begrooting van 1908 overgelegde lijst, was er van 1900—1906 voor landbouw (daaronder begrepen damaanleg, topographische opname en domeinbeheer) uitgegeven f 213313. Hiervan is besteed voor waterverschaffing f 97,259.—, n. l. voor Curaçao f 86,413.—; voor Bonaire f 6,271.—. voor St. Eustatius f 2,881.—; voor Saba f 71.—; voor Aruba f 1.694.—;

Voor andere doeleinden, is uitgegeven; voor Curaçao f 88,786.—; (waaronder is begrepen de subsidie aan Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van landbouw, veeteelt, zoutwinning en visscherij; het aandeel van Curaçao in het tractement van den inspecteur van den landbouw, de toelage aan den landbouwkundige, zoomede reis- en verblijfkosten en fouragegelden) voor Bonaire f 4,315.—; voor Aruba f 755.—; voor St. Martin f 2,425.—; voor St. Eustatius f 19.592 en voor Saba f 110.—.

Met het geven van kleine voorschotten, (*voor dividivi-cultuur*) wordt hier bedoeld, dat ook voor aanplantingen op grooter schaal, het geld slechts bij kleine gedeelten zal worden gegeven, al naarmate blijkt, dat het goed besteed wordt, teneinde te voorkomen dat de som, als voorschot genoten, voor andere doeleinden wordt gebruikt en (wat meermalen geschiedde) er van dividiviaanplant weinig komt.

Ondergeteekende kan verklaren, dat hij, in overleg met den landbouwkundige, den post (*voor kosten van proeven*) zoo laag mogelijk heeft gesteld. Van het geld moet nog een gedeelte betaald worden voor contracten, die reeds vroeger zijn gesloten. Ook meende hij het bepaald noodig om de proeven, die reeds begonnen waren, door te zetten, totdat het resultaat er van duidelijk blijkt. Het mag niet den schijn hebben of door een onoordeelkundig opgeven der proeven, die veel heetten te beloven, een bron van inkomsten aan de kolonie wordt onttrokken.

Voor de kleine landbouwcredieten kan de verordening geacht worden te bestaan in de voorschriften, die bij gouvernements-beschikking van 7 December 1908 No. 882 zijn gegeven aan de commissie tot voorbereiding van de oprichting eener landbouwleenbank. De met de regeling verkregen resultaten zijn zeer bevredigend. Intusschen zal ondergeteekende het denkbeeld gaarne overwegen.

In de toelichting op art. 29 c der begrooting 1909 is gezegd, dat nadat de schuld van f 2,400.— die men heeft moeten aangaan om een begin met de zaak te maken, zal zijn terugbetaald, het bedrag van de subsidie (*aan het Militair Tehuis*) belangrijk zal kunnen worden verminderd. Die schuld is nog niet afbetaald. Zij bedraagt nog f 1,000.—

Openbare Werken.

Bij de behandeling van art. 33 (definitief 35) der begrooting voor het dienstjaar 1910 (zie notulen van de zitting van den Kolonialen Raad van den 8sten Mei 1909, pag. 27 en 29) is een overzicht gegeven van de werkzaamheden verbonden aan de ambten van Directeur en 1e (technischen) opzichter van het Departement van Openbare Werken, zoomede van werken, die in uitvoering of voorbereiding zijn. Uit dat overzicht blijkt voldoende, dat de werkzaamheden aan de genoemde betrekkingen verbonden meer omvatten dan door „verschillende leden" wordt voorgesteld, en zich niet bepalen tot het onderhouden van gouvernementsgebouwen en het nu en dan bijbouwen van enkele gebouwtjes en dat behalve de verbetering van de St. Annabaai nog andere belangrijke werken zijn te verrichten.

Gaarne erkennende, dat door systematischen, dus geconcentreerden damaanleg zooals thans in uitvoering, tijdverlies door heen en weerrijden tusschen ver uiteen gelegen punten wordt bespaard, moet toch worden aangeteekend, dat het projecteeren en uitzetten van- en de controle op den bouw dier dammen veel tijd van den Directeur in beslag nemen en niet weinig, zooals blijkbaar tengevolge van onbekendheid met den aard dier werkzaamheden door bovenbedoelde leden wordt beweerd.

Kon vroeger misschien met één opzichter worden volstaan, thans, nu de tijd van den Directeur der Openbare Werken voor een deel door den damaanleg wordt inbeslag genomen en er belangrijke werken moeten worden ten uitvoer gebracht, is zulks niet meer mogelijk.

Bovendien wordt te veel uit het oog verloren, dat het Departement van Openbare Werken niet alleen bestaat voor het eiland Curaçao, doch ook voor de overige eilanden tot de kolonie van dien naam behoorende en dat daarom aan dat Departement ten minste een voldoend technisch ontwikkeld opzichter aanwezig moet zijn aan wien de Directeur bij afwezigheid het toezicht op de werken met vertrouwen kan overlaten, wil hij verantwoordelijk voor eene goede uitvoering kunnen blijven.

Om deze redenen acht ondergeteekende het noodzakelijk een technisch ontwikkeld opzichter voor het Departement van Openbare Werken te behouden, door hem vast traktement toe te kennen, daar het niet aangaat den titularis jaren lang in de kolonie te houden, zonder dat hij voor pensioen kan storten.

Ondergeteekende herinnert den Raad er aan, dat er op pag. 24 van de memorie van antwoord in het vorige jaar een lijst voorkomt van prijzen van verschillende soorten van werk en van materialen; die lijst, aangevuld met de prijsopgave per M2 vloeroppervlak van gebouwen vermeld op pag. 28 van de notulen hiervoren sub art. 33 *a* aangehaald, bewijst, dat tegenwoordig niet duurder, doch goedkooper dan vroeger wordt gebouwd. Ook het voor het onderwerpelijk artikel aangevraagde bedrag van f 8,000.— hetzelfde als voor de jaren 1910 en 1909 toegestaan, is f 1,000.— lager dan de voor 1907 en 1908 beschikbaar gestelde som van f 9,000.— en zeker niet hoog te noemen, wanneer men in aanmerking neemt, dat in vroegere jaren teruggaande tot 1895 (verder reiken de beschikbare gegevens niet) steeds f 7,000— werd uitgetrokken, de in het jaar 1895 bestaande gebouwen zooveel ouder zijn geworden en meer reparatie dan vroeger vereischen en het aantal der te onderhouden gebouwen in den loop der jaren belangrijk is toegenomen.

Ter tegemoetkoming aan den wensch van de leden wordt een extract uit de periodieke maandelijksche opgaven van alle door het Departement van Openbare Werken verrichte werkzaamheden, ter Griffie van den Raad ter inzage nedergelegd.

Verder wordt vermeld, dat steeds in dienst van het Departement zijn:

a. in het stadsdistrict:

een baas in den timmerwinkel,

een baas op de baggermachine, tevens belast met het toezicht op het baggeren met den beugel, het repareeren der vaartuigen enz.

een magazijnsknecht,

een bureau-oppasser, tevens handlanger.

Verder worden, indien er behoefte toe bestaat, tijdelijke ploegbazen aangesteld; dit is echter uitzondering. In den regel oefent de meest geschikte werkman van een ploeg naast zijn gewone werk en zonder verhooging van loon deze functie uit.

b. Buitendistricten:

Aan de districtmeesters zijn toegevoegd:

in het 2e en 3e district een opzichter van de wegen tevens belast met het toezicht over het onderhoud en de herstelling der bestaande dammen op de gouvernementsgronden en

2 ploegbazen bij de wegen;

in het 4e en 5e district een opzichter belast met het toezicht op de dammen als boven en twee ploegbazen bij de wegen.

Ten slotte is onder direct toezicht van den Directeur in dit jaar een opzichter te werk gesteld bij den systematischen damaanleg.

Al dit personeel wordt alleen betaald gedurende den tijd, waarin aan de dammen en wegen gewerkt en de dammen geinspecteerd worden.

Om aan het doel te beantwoorden, zou een muur om de portierswoning (*van het krankzinnigengesticht*) minstens 2,50 M hoog moeten zijn. Een dergelijke muur beneemt niet alleen alle licht en lucht aan de bewoners, doch bovendien het uitzicht op de poorten en is daarom niet bruikbaar.

Het voor artikel 35 *i* aangevraagde bedrag is zooals de begrooting aangeeft niet uitsluitend bestemd voor aankoop en onderhoud van meubelen. Uit dezen post worden ook de volgende vaste uitgaven bestreden:

Voor de telephonische verbinding der gouvernements kantoren

enz.......................................f 528.
Onderhoud der brandspuiten „ 100.
Hijschen van den vlag voor het middagschot.....................„ 25.
Verlichting van de kantoren van den Gouverneur en den Administrateur van financiën „ 48.

f 701.

Het ligt in de bedoeling de vroegere primitieve bestrating van ronde keien te vervangen door een weg van ineen gewalste steenstukken (Macadamweg), de steenstukken te verkrijgen uit de tegenwoordige bestrating of eene dergelijke steensoort. Op die wijze is zeker in verband met het verkeer een beteren weg te bouwen dan de thans bestaande, waarom algemeen geklaagd wordt.

Het opgegeven cijfer van f 5.50 voor de bedrijfskosten per dag bij de stoomwals in vergelijking met een wals door ossen getrokken is als volgt (zeer ruim) samengesteld:
dagloon van den drijver.........f 2.50
100 K.G. steenkolen à f 0.01½ „ 1.50
watertransport (in eigen beheer) 0.50
smeermiddelen enz..................„ 1.

f 5.50

Met waardeering is nota genomen van 's Raads instemming met het reeds in dit jaar toegepaste en voortaan te volgen stelsel van systematischen damaanleg.

Verbetering der haven.

De voorgestelde wijze van verbetering van de haven kan ook volgens het oordeel van den Commandant der scheepsmacht in de Caraïbische Zee geacht worden in afzienbaren tijd aan de behoefte te voldoen. Voor de leiding van het werk is de Directeur van het Departement van Openbare Werken, ook als gewezen Genie-officier, volkomen ter zake deskundig, waarom de hulp van andere deskundigen kan ontbeerd worden en slechts noodelooze kosten zou veroorzaken. Het ligt echter in de bedoeling voor de uitvoering de detacheering te verzoeken van een vijftal geniesoldaten, die eveneens met het gebruik van spring- en ontstekingsmiddelen vertrouwd zijn.

Aanbesteding van rotsopruiming onder water wordt niet wenschelijk geacht met het oog op den aard van het werk, waarbij zoowel voor ongeoefend personeel als de onmiddellijke omgeving ernstige gevaren kunnen ontstaan.

Hoewel de zandzuiger meer eigenaardig onder art. 38 „baggermaterieel" behoort, is er geen bezwaar deze post onder art. 41 te brengen, die dan voor memorie zal moeten gevoerd worden, omdat het totaal bedrag dan niet met voldoende juistheid te bepalen is. De prijzen zooals thans aangegeven zouden dan in de toelichtingen te vermelden zijn.

Wat betreft de kwestie van het ontbreken van lichten aan de Noordwestpunt en aan de Oostpunt van Curaçao, meent ondergeteekende hier te mogen mededeelen het oordeel van den Commandant der scheepsmacht in de Caraïbische Zee, dat luidt als volgt:

„De plaatsing van een licht op „de Noordpunt van Curaçao, ten „behoeve van het aandoen des nachts „van het eiland, is wel zeer wen„schelijk, doch niet bepaald nood„zakelijk. De Noordwest kust is even„als de Noordoost kust betrekkelijk „hoog en vrij van nabij liggende „gevaren, terwijl daarenboven de „zichtbaarheid door regen en heiig„heid zelden belemmerd wordt.

„Ook in donkere nachten is de be„trekkelijk hooge Noord-west kust „tot op ongeveer 6 zeemijlen zicht„baar.

„Het aandoen van het eiland moet „dan evenwel met voorzichtigheid „geschieden, plaatsbepaling des „nachts blijft bezwaarlijk en is daar„door de kans groot, dat gezag„voerders schromen het eiland te „naderen, door den stroom om den „West gezet worden, waarvan tijd„verlies het gevolg is.

„Plaatsing van een licht op Punt „Canon (Oostpunt Curaçao) heeft „op zich zelf meer reden van bestaan, „omdat deze punt laag en des nachts „moeilijk zichtbaar is.

„Wel wordt zij gedekt door het „licht van Klein Curaçao, doch door „de kleine grens van zichtbaarheid „van dat licht slechts in beperkte „mate.

„Versterking van het licht van „Klein Curaçao zoodanig, dat het „zichtbaar is tot op een afstand „van 18—20 zeemijlen, is zeer in „het belang van de nachtelijke na„vigatie. Hierdoor zou de Noord„Oost kust van Curaçao vanaf „Punt Canon tot bewesten de Ron„de Klip gedekt zijn en daardoor „het aandoen van het eiland aan „die zijde en het ronden van Pt. „Canon zeer gebaat zijn".

Betreffende de verlichting van den havenmond luidt de meening van voornoemd Commandant als volgt:

„De verlichting van den haven„mond is zwak. Wil men het bin„nenkomen des nachts vergemakke„lijken, dan zouden een tweetal „goed kenbare lichten op den Otra„banda geplaatst moeten worden, „welke lichten ineen gehouden lei„ding geven bewesten langs de wit„te boei. Bij voorkeur zou deze „boei dan tevens van een kenbaar „licht voorzien moeten worden.

„Zonder voldoende plaatselijke be„kendheid of hulp van een loods „is het binnenloopen van de haven „des nachts evenwel te ontraden.

Gaarne zal ondergeteekende dan nagaan, hoe de havenmond beter verlicht kan worden, en tevens, of het misschien mogelijk is uit Holland een beter licht voor Klein-Curaçao te krijgen, afkomstig van een vuurtoren, die daar in de laatste jaren van nieuw licht is voorzien. Is dit niet mogelijk, dan zal worden overwogen om op de volgende begrooting een post uit te trekken voor het aanschaffen van een nieuw licht op Klein Curaçao.

Ondergeteekende meent [*met betrekking tot de uitgaven in het belang van cultures*] op de eerste plaats te mogen verwijzen naar de toelichting op de begrooting voor 1909.

Tot zijn spijt kan hij geen gespecificeerde opgave omtrent de werkelijk gedane uitgaven verstrekken, daar de betalingstukken, waaruit die opgaven zouden moeten worden geput, naar Nederland zijn opgezonden in verband met de aanstaande invoering der Curaçaosche Comptabiliteitswet.

Opgemerkt worde, dat blijkens de toelichting op art. 90 van het voor 1909 uitgetrokken crediet van f 1000, op St. Martin geen gebruik is gemaakt, terwijl op Saba van de toegestane f300.— slechts f73.— is uitgegeven.

Voor correspondentie met de gezaghebbers ontbreekt thans de tijd doch ondergeteekende vertrouwt bij de mondelinge behandeling der begrooting althans voor Aruba en Bonaire gespecificeerde opgaven te kunnen doen.

Uit eene opgave door den gezaghebber verstrekt blijkt, dat bijna alle houtskool, die hier van Bonaire wordt aangevoerd, afkomstig is van de plantages, wier eigenaars vrij over hun geboomte kunnen beschikken.

Van Bolivia en Columbia alleen werden in het eerste kwartaal 1910 5906 zakken uitgevoerd; van Slagbaai 1647.

Er wordt streng toegezien, dat er niet zonder vergunning hout wordt gekapt op gouvernementsgronden, hetzij om houtskool te branden, hetzij voor de kalkovens. En die toestemming wordt slechts gegeven, als het kappen van het hout niet nadeelig is, bijv. van doode boomen, of aangegroeide mangroves.

In 1909 genoot het gouvernement van den houtaankoop op gouvernements- en huurgronden f 141.67½

Gelijk hierboven is opgegeven zou afschaffing der registratie geen noemenswaardige vermindering van werk geven.

Het was absoluut noodzakelijk iemand aan te stellen, die den ontvanger, tevens officier bij den Raad van Justitie, kon bijstaan. In het laatste jaar werden er, om zoo te zeggen, op St. Martin geen strafzaken meer vervolgd. De ontvanger had het qua talis zoo druk, dat hij zijn functie als ambtenaar van het Openbaar Ministerie geheel moest verwaarloozen.

Die toestand was onhoudbaar. Blijkt later, als de nieuwe belasting een tijd lang heeft gewerkt, dat de klerk kan gemist worden, dan zal de post van de begrooting worden afgenomen.

Ondergeteekende zal trachten te zorgen, dat er op St. Eustatius, op eenvoudige, praktische wijze wordt onderzocht of de katoen er, oordeelkundig verbouwd, het eene jaar door het andere gerekend, met behoorlijke winst verbouwd kan worden.

Dank zij de bijzondere zorg door den gezaghebber aan de culture besteed, schijnen de reeds verkregen resultaten zeer bemoedigend te zijn.

Ondergeteekende is ook van oordeel, dat voorloopig de katoencultuur hoofdzaak moet blijven en dat er behalve voor bevordering van de veeteelt en misschien voor enkele proeven met reeds op St. Eustatius groeiende gewassen geen geld kan worden uitgegeven voor alle mogelijke proeven, waarvan het te verkrijgen voordeel zeer problematisch moet heeten.

Verschillende bedragen door den gezaghebber gevraagd, o. a. voor bebossching van de gouvernementsgronden, met het oog op de steeds grooter wordende schaarschte van timmerhout, voor het aanleggen van een veehoeve etc. zijn dan ook niet op de begrooting gebracht, omdat het ondergeteekende voorkwam, dat de verwachten voordeelen lang niet opwogen tegen de uitgaven, die er voor gedaan moeten worden. Alles, wat er voor de cultures gevraagd werd te schrappen, vond ondergeteekende niet gewenscht èn omdat het geld tot sommige doeleinden, zooals verbetering van den veestapel, zeer nuttig gebruikt kan worden, mits het praktisch wordt besteed, èn omdat ook hier enkele reeds aangevangen proeven, dienen te worden voortgezet totdat voldoende blijke wat er de resultaten van zijn.

Wat de vergoeding betreft, die voor den gezaghebber is uitgetrokken kan hier worden meegedeeld, dat hem die vroeger werd uitgekeerd onder een anderen vorm, uit de posten Uitgaven in het belang van cultures en Onvoorziene Uitgaven. Billijk is het volgens ondergeteekende den gezaghebber die toe te kennen, omdat deze, bij het toezicht op de katoencultuur, aanhoudend naar verschillende punten van het eiland heeft te rijden, en daarvoor een paard extra noodig heeft.

De f 50.— voor verbetering van de kippenfokkerij heeft ondergeteekende gemeend ditmaal nog op de begrooting te moeten brengen; doch voor het laatst. Er zal dan tot dat doel in het geheel f 110.— besteed zijn. Als het goede resulaten oplevert, niet te veel.

Voor een bijencultuur was er door den gezaghebber aangevraagd f 50,—. Dit bedrag is tot f 10.— teruggebracht, omdat er verleden jaar f 8. voor was uitgegeven. Het andere jaar zal die post ook niet meer op de begrooting komen. Uit de opgaven van den gezaghebber moet worden opgemaakt, dat er op heel St. Eustatius niet meer dan zeventien korven bijen zijn. Daar men in 1903 reeds met de cultuur is begonnen, blijkt hieruit wel, dat deze niet veel belooft. Op St. Martin en Saba is de bijencultuur mislukt.

Het geprojecteerde steigertje te Saba ter lengte van ongeveer 16 M. vormt één der eindpunten van het eveneens geprojecteerde kabelbaantje tot opvoer van goederen en kan als zoodanig niet gemist worden, aangezien op den oever geen gelegenheid is tot opstelling der noodige werktuigen. Het steigertje is bij gebrek aan een gunstiger emplacement ontworpen op eene plaats waar de bodem bedekt is met groote rolsteenen en van verzanding geen sprake kan zijn.

Voor assurantie-kosten (*van het koloniale stoomertje*) is geraamd 8 % der aanschaffingskosten. Natuurlijk is de raming zeer globaal.

Omtrent de vraag of het niet beter is het schip niet te verzekeren zal ondergeteekende gaarne overleg plegen met Z. E. den Minister van Koloniën.

Visscherij.

Ondergeteekende kan verklaren, dat de verwachtingen omtrent de rentabiliteit van het visscherijbedrijf en omtrent den uitslag van de proeven, die er genomen worden, bij den adviseur voor visscherijzaken veel grooter zijn, dan bij den Raad. Zijn gegevens daarvoor hier alle mee te deelen, zou te veel plaats vorderen. Zij zullen den Raad worden overgelegd.

Zelfs al zou de Raad minder optimistisch omtrent den uitslag der proeven gestemd blijven, zou ondergeteekende hem toch ernstig in overweging willen geven om den post, zooals deze op de begrooting is gebracht, aan te nemen.

Nu de Regeering in het Moederland door het uitzenden van een adviseur voor visscherijzaken blijkbaar wil, dat de vraag in hoeverre er verbetering in het visscherijbedrijf mogelijk is, eens degelijk en afdoende wordt onderzocht, zou het zeer ongeraden zijn de daarvoor aangevraagde en noodig geachte gelden niet beschikbaar te stellen; omdat dan later, zoo de uitkomst eens niet aan de verwachtingen mocht beantwoorden, dit, ten rechte of ten onrechte, aan het weigeren der credieten voor de verschillende proeven zou kunnen worden toegeschreven.

Ondergeteekende meent hier te moeten opmerken, dat het bedrag van f 5,000.— dat onder litt. *f* is uitgetrokken voor credieten ter bevordering van visscherij- en vischhandel, weer nagenoeg geheel in de koloniale kas zal terugkeeren, daar het bestemd is als voorschot voor den aankoop van visschersbooten en vischtuig, en terugbetaald moet worden.

MIDDELEN.

Grondbelasting. Bij de regeling der aanslagen is uitgegaan van de stelling, dat de eigenaar van den grond daardoor eigenaar is van het door pachters op zijn grond gebouwde, en mitsdien daarvoor behoort te worden aangeslagen.

De Raad van beroep heeft art. 622 Burgerlijk Wetboek anders uitgelegd. Het betreft hier een bekend juridisch vraagpunt, waaromtrent in den laatsten tijd speciaal de jurisprudentie niet constant is. Intusschen zal bij den nieuwen vijfjaarlijkschen aanslag met de uitspraak van den Raad van beroep rekening worden gehouden.

Willemstad, den 22n. April 1910.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Door de voorgestelde wijzigingen wordt eindcijfer der begrooting gebracht op 1,054,117.

De raming der bijdrage uit 's Rijks schatkist wordt daarvoor verhoogd met f 1,747 en gebracht op f 379,581.

Blijkens van den Minister van Koloniën ontvangen mededeeling zullen bij Koninklijk besluit de traktementen van 3 Gezaghebbers worden gewijzigd als volgt:

Aruba f 3,500, met tweejaarlijksche verhoogingen à f 250 elk, tot f 4,000.

St. Martin N. G. f 4,000, met tweejaarlijksche verhoogingen à f 250 elk, tot f 4,500.

Saba van f 2,400 gebracht op f 2,700.

Tengevolge van deze regeling is voor het aanvangstraktement van den Gezaghebber van Aruba geraamd f 3,500.— en voor dat van den Gezaghebber van Saba geraamd f 2,700.

KOMETEN EN.... TOEKOMST.

De Heer JOH. M. C. DE WOLF schreef in *Het Centrum.*

De komeet 1910 A., de komeet van Halley; — de eerste een nieuwelinge, de tweede een oude kennis in de kometenwereld — genoten in de laatste dagen de eer, te behooren tot de onderwerpen der dagelijksche gesprekken.

't Onvermijdelijk weerpraatje, dat wegens de overstroomingen, den zwaren sneeuwval en stormen een zeer ernstigen toon had, gaf geene geringe aanleiding daartoe.

Bovendien de nieuwe „Startsteer" (Overijselsche benaming) had zich bij een eerste kennismaking flink gepresenteerd; — jammer dat ze haar gunstige reputatie niet lang wist te handhaven, — haar helderlichtende kern, wijzend met vurigen schijn naar beneden, de zich verwijdende staart, leverden een interessant schouwspel voor honderde toeschouwers, waarvan velen, — die nog nimmer zoo'n schoon tafereel aan den sterrenhemel zagen, — vol bewondering waren.

Natuurlijk is de belangstelling der leeken van voorbijgaanden aard, doch de priesters der wetenschap, — in dit geval de sterrenkundigen — zullen het nieuwe hemelverschijnsel oplettend volgen, ten einde zoo juist mogelijk op sterrenkaarten te kunnen aanteekenen alle bizonderheden, welke het vergezellen, alle veranderingen, welke het op zijn tocht langs het uitspansel zal ondergaan; zij zullen er berekeningen over maken, verhandelingen over schrijven en alles in het werk stellen om zoo nauwkeurig mogelijk zijn loopbaan te bepalen.

Wel is dit laatste zeer moeilijk, want om niet te spreken van de vele kometen, die, ofschoon ze gezien, toch niet genoegzaam kunnen worden waargenomen voor een nauwkeurige berekening, dient opgemerkt, dat slechts een betrekkelijk klein gedeelte van hun loopbaan kan geobserveerd en er bovendien tal van omstandigheden met groote nauwgezetheid moeten gadegslagen worden om met voldoende zekerheid die loopbaan vast te stellen.

Evenwel hielden verschillende astronomen — zooals De Lambre, 1749—1822, Schumacher, 1790—1850; de Leidsche professor Kaiser, 1808—1872, Olbers, 1758—1840 — zich bezig met dergelijke berekeningen. Laatstgenoemde stelde zelfs een lijst op, welke door den Duitschen sterrenkundige, Johann Gottfried Galle, tot het jaar 1863 werd voortgezet, welke lijst bevat 231 kometen welker loopbanen berekend zijn.

Echter is slechts een betrekkelijk klein aantal van deze zichtbaar geweest voor het bloote oog, want gedurende ruim 3½ eeuw, — van 1500 tot 1865 — verschenen slechts 56 kometen, die in Europa zonder kijker konden gezien worden.

Er zijn kometen, die na langer of korter tijdsverloop geregeld terug komen. Tot dezulke behoort o. m. de merkwaardige komeet van Halley, — zoo genoemd naar den Engelschen sterrenkundige Edmund Halley, 1651—1742, — die haar in 1682 waarnam.

Halley bevond, dat deze komeet dezelfde was welke zich ook reeds had vertoond in 1531 en 1607; hij beweerde dat de periode harer verschijningen omtrent 75 á 78 jaren bedroeg en hierop afgaande voorspelde hij haar terugkomt in 1759, toen zij ook wederom werd waargenomen. Sedert haar laatste verschijning (1682) waren dus ongeveer 77 jaren verloopen. Ook de voorspelling van haar terugkomst in 1835, — alzoo na omstr. 75 jaren — werd vervuld en hoewel sommigen haar weer verwachtten in 1911 of 1912 heeft zij zich reeds nu vertoond en zal in de laatste helft van Mei goed zichtbaar zijn.

Bij deze komeet, die kon gezien worden met het bloote oog, is opgemerkt dat verminderen zoowel haar helderheid als staartlengte.

Verwonderlijk groote staarten bezaten de kometen van 1769 en 1680, daar ze resp. een lengte hadden gelijkstaande met 12.800.000 en 32.800.000 uren gaans. In 1744 verscheen een komeet met zes staarten, waarvan eenige met een lengte van 10.400.000 uren gaans.

Hoe nauwkeurig ook de geleerden trachtten waar te nemen de bewegingen, de gestalten, enz. der kometen, omtrent den aard dezer hemellichamen, bleef nog veel onbekend.

Die onopgeloste vraagstukken betreffen o. m. de staart, door de Chineezen bezem genoemd. Terwijl eenigen twijfelden aan het werkelijk bestaan dier staarten, ze houdend slechts voor een optisch verschijnsel — 'n soort spiegeling — was het grootere deel der deskundigen van tegenovergesteld gevoelen.

Sommigen dezer zeiden, dat die staarten bestaan uit stoffen of dampen, anderen hielden ze voor een reeks van electrische vonken.

Zooals de *Centrum*-lezers zagen in het no. van 31 Januari j.l., *meent* professor Birkeland te Christiania, „dat de staart een electrische uitstraling is van de komeet." Tot heden heeft men dus hieromtrent geen *zekerheid.*

Ook bevreemdde het, dat niet alle kometen staarten hebben, waarbij komt twijfel of misschien sommiger staarten te klein of te weinig verlicht waren om gezien te kunnen worden.

Verder vond geen verklaring het verschijnsel, opgemerkt in 1823, toen bij aanwezigheid van twee staarten één naar de zon toe — en één van haar afgekeerd was.

Zoo bleven meer vragen onbeantwoord, ook in betrekking tot de kern der kometen, zoodat de Genestet waarheid sprak toen hij schreef:

„Wat een komeet is heeft geen wijze ons nog verklaard."

Evenwel, door aanmerkelijke verbetering der wetenschappelijke hulpmiddelen in de laatste jaren, zullen de astronomen waarschijnlijk eerlang in staat zijn op onopgeloste vraagstukken een bevredigend antwoord te geven.

Blijft het meerendeel der kometen reeds onzichtbaar voor het ongewapend oog, hoewel er sedert de uitvinding der verrekijkers bijna geen jaar voorbij gaat waarin niet eenige, z.g. telescopische ontdekt worden, een nog grooter aantal — naar vermoeden der astronomen meerdere duizenden — zal, òf door bewolkten hemel, òf wegens te verren afstand, òf doordat ze alleen zouden kunnen waargenomen worden op het grootendeels onbewoond zuidelijk halfrond, steeds onzichtbaar blijven voor den mensch en alleen gezien worden door en bekend zijn aan Hem, „Die de menigte der sterren telt en ze allen noemt bij hun namen."

Sommige astronomen hebben gesproken over de mogelijkheid eener ontmoeting van een komeet met de aarde. Zij zeggen, dat indien zoo'n hemellichaam in de ruimte tegen onze aarde botste, dat een verschrikkelijke wanorde op de oppervlakte dezer laatste zou tengevolge hebben.

„De verplaatsing van de as der aarde", zegt Laplace, 1749—1828, „en de omkeer der jaargetijden; de verplaatsing van de wateren der zee, die uit hun onmetelijke kom geschept, een nieuwen zondvloed zouden veroorzaken; de vernietiging van de gedenkteekenen en de nijverheid der menschen, zouden onvermijdelijke gevolgen zijn van zulk een ontmoeting. „Gelukkig", zegt hij, „is zulk een gebeurtenis niet waarschijnlijk."

Door deze laatste gerustistelling toont Laplace dat zijn voorzichtigheid als sterrenkundige grooter is dan zijn waarheidsliefde als geschiedschrijver. Dat hij, als astronoom zijn lezers niet onnoodig wil beangstigen is prijsbaar; maar dat hij hen als historicus verkeerd inlicht is laakbaar.

Immers, hij laat paus Calixtus III een komeet „bezweren" en spelt hen aldus op de mouw een waardeloos fabeltje, -- ongeveer van geschiedkundig gehalte als dat van Klein Duimpje, maar niet van zoo onschuldigen aard.

Een komeet door Biela; 1782—1856, in 1826 ontdekt en hoogstwaarschijnlijk dezelfde welke reeds in 1772, 1789, 1795 en 1805 werd waargenomen, volbrengt haar loop om de zon in ruim 6½ jaar. Bij haar naasten stand tot de zon is zij daarvan even ver als de aarde verwijderd, zoodat een botsing van die beiden in onafzienbaren tijd tot de mogelijkheden zou behooren.

Echter heeft zich bij dit hemelverschijnsel, toen het in 1845—46 weer werd waargenomen, een bizonder feit voorgedaan, tot dan toe vreemd in de kometenwereld. Was dit feit van den eenen kant al wederom van zeer geruststellenden aard voor botsingvreezenden, voor astronomen was het iets buitengewoons, waarvan zij nauwelijks de mogelijkheid hadden vermoed. De komeet had zich namelijk in twee kometen verdeeld van denzelfden vorm, doch ongelijke afmeting; beide voorzien van hoofd en staart. Zoolang men ze kon waarnemen, bleven zij gescheiden en gingen afgezonderd en bijna evenwijdig met elkander voort. Te vergeefs echter is later naar beide gezocht, zoodat vermoed wordt, dat deze dubbele komeet zich in de ruimte heeft opgelost.

Wordt vervolgd.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke berichten.

De Weleerw. Paters J. v. d. Veer, en J. Gijlswijk zullen 13 Mei a. s. te Amsterdam scheep gaan om naar de Curaçaosche Missie terug te keeren; ook zal een Eerw. Zuster Dominikanes medekomen voor het Onderwijs op St. Martin.

Prinses Juliana.

Heden viert H. K. H. Prinses Juliana haar eersten verjaardag.

Jammer, dat onze noodlijdende Kolonie zich de weelde niet mag veroorloven dezen dag op meer schitterende wijze te vieren ter eere van ons lief Prinsesje.

Toch is er vreugde en dankbaarheid in ons hart en bidden wij, dat de goede God Hare Koninklijke Hoogheid zegene, opdat zij de trots en troost blijve harer Ouders en de glorie van het Nederlandsche Volk.

Het volgend Haagsch tafereeltje bieden wij onzen Lezers aan als een feestgave.

Woensdagmiddag 6 April ll. omstreeks 2 uur, bij het groote hek op den Hoogen Wal naast de Koninklijke stallen. Een vrij talrijke groep menschen, meest dames, wachtend op het uitrijden van het Koninklijk rijtuig.

Te 2 uur precies vaart er een goedmoedige dienstijver in de wachthebbende agenten. De menschen worden op twee rijen gezet. „Terug daar 'n beetje, asjeblieft! Niet dringen, menschen! Alló jonge, achteruit! Nee, juffrouw hier mag u niet staan!"

Het hek gaat open. Het rijtuig verschijnt, met de vóórkap op, zoodat men nog niet zien kan wie er in zitten.

En in de paar oogenblikken, die het behoeft om voorbij te rijden, ziet men van het hek tot de straat, op de rij af de gelaatstrekken zich ontspannen, en de nieuwsgierigheid plaats maken voor een glimlach, zoo'n echt zonnigen glimlach, zooals men alleen lacht als men iets heel liefs ziet.

Dat lieve is het kleine, mollige kindje, het Prinsesje met de rozige blosjes op de dikke wangen, dat tusschen de twee verpleegsters onder de beschutting van de kap zit, en met schrandere oogen, parmantig rechtop, harer Moeders onderdanen vrijmoedig in de oogen kijkt.

Het rijtuig is al voorbij, het was maar een oogenblik.

Maar als teedere herinneringen aan een liefelijk visioen, gaan onder de menschen liefkozende woordjes rond: „Zoo'n dotje! Wat 'n schat! Wat ziet ze er lekker uit! Wat 'n dikke wangen! Zag je die heldere oogen?"

Het rijtuig zwenkt links af de brug op naar de Zeestraat. Het rozenwangige Prinsesje met de heldere kijkers zit nog recht op en kijkt nieuwsgierig de wereld in.

[*Vad*].

Muziekuitvoering.

Hedenavond zal de kapel van het garnizoen om half acht in de Wilhelmina–kiosk van de Overzijde een concert geven.

PROGRAMMA.

1. Vive la Princesse. Pas Red. P. A. Stenz.
2. Un Jour de Fête. Ouverture. Schweinsberg
3. Quand l'amour meurt. Valse. Cremieux
4. La Mariposa. Bolero. Boscolli.
5. Feestklanken. Fantaisie. M. Kessels.
6. La Borinqueña. Danza. Astol.

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd.

658 ratten
2908 muizen.

De Honderd Duizend.

Het is nog wel niet heelemaal zeker maar toch zoo goed als.

De volgende week zullen ze er zijn de eerste honderd duizend muizen.

Van af het begin tot nu werden er reeds 97169 muizen gevangen en 18265 ratten.

Pest op Trinidad.

Wederom is een quarentaine van 10 dagen voorgeschreven voor alle schepen komende van Trinidad wegens het aldaar voorkomen van 2 gevallen van pest.

Gouvernementshuis.

Na Vrijdag deelgenomen te hebben aan een rijtoer, door den Engelschen Consul de Etat Major der *Scylla* aangeboden, gaf de Gouverneur Zaterdag voor de Engelsche Officieren een diner, terwijl voor heden avond een bal werd aangekondigd ter eere der Prinses.

Koloniale Raad.

Bij Kon. besluit, zijn met ingang van den tweeden Dinsdag der maand Mei van dit jaar, benoemd in den Kolonialen Raad der Kolonie Curaçao, tot voorzitter M. S. L. Maduro en tot ondervoorzitter A. G. Statius Muller, thans onderscheidenlijk die functiën bekleedende.

Onze gelukwenschen!

Onderscheiding.

Bij K. B. is aan P. C. Lens, officier van gezondheid 1e kl. en chef van den militairen geneeskundigen dienst op Curaçao, thans met verlof in Nederland, vergunning verleend tot het aannemen van de onderscheidingsteekenen van ridder in de orde van het Legioen van Eer, hem door den President der Fransche Republiek geschonken.

Curaçao een kolenstation.

Met zeer veel genoegen ruimen wij een plaatsje in voor het volgend belangrijk bericht, ons door het Agentschap der Italiaansche booten „La Veloce" toegezonden. Het is een verklaring van der Eersten Machinist der *Città di Milano*, gecontrasigneerd door den Kapitein dier boot.

Aan boord *Città di Milano*, 22 April.

„Ik verklaar, dat heden aan boord van de Italiaansche stoomboot *Città di Milano*, in acht uren tijds geladen en getremd werden 690 (Zes honderd negentig) ton kolen, waarbij zoowel voor het laden als voor het tremmen uitsluitend werklui van Curaçao werden gebruikt.

De leveranciers, De Handel en Industrie Maatschappij „Curaçao", kunnen met voldoening terugzien op zulk werk, vooral waar het tremmen van de kolen, dat het moeilijkste is bij het kolenladen, door eigen werkvolk zoo vlug wordt gedaan, terwijl het schip onder stoom is en de bunkers heet zijn."

Een driewerf Bravo! voor onze kranige Curaçaonaars en onze gelukwenschen aan *De Handel en Industrie Maatschappij* Curaçao.

H. M. de Koningin en de „Prins Willem II."

Hare Majesteit heeft aan het Comité in Den Haag, dat gelden inzamelt voor de nagelaten betrekkingen der schepelingen van de *Prins Willem II* een milde gift geschonken.

President Gomez.

De Consul der Vereenigde Staten van Venezuela, de Heer Herman Leyba, heeft per bulletin medegedeeld, dat het Congres te Caracas Woensdag 27 April in buitengewone zitting Grl. Juan Vicente Gomez tot President heeft gekozen.

Hopen wij dat onder zijn bestuur Venezuela een tijdperk van vrede en welvaart moge genieten.

Venezuela en Nederland.

De presidentieele boodschap aan het thans te Caracas vergaderde Congres bespreekt ook de betrekking van Venezuela tot Nederland. Zeer diplomatiek heet het:

„Door de omstandigheid dat het Congres verleden jaar het Protocol van Den Haag, van 19 April 1909, niet erkende, heeft de Regeering der Nederlanden het beschouwd, dat hare diplomatieke betrekkingen met Venezuela zich in denzelfden staat van schorsing bevinden, als zij waren op gemelden datum. De Vertegenwoordiger der Republiek in Den Haag doet zijn uitersten best om tot een overeenkomst te geraken, welke voert tot het gewenschte herstel der politieke betrekking tusschen beide volken, en alles doet hopen, dat men naar genoegen zal kunnen slagen dat doel te bereiken."

A. N. V.

Het Algemeen Nederlandsch Verbond zal in een Paviljoen op de Brusselsche tentoonstelling door middel van kaarten, tabellen uitstallen van de in onze taal verschijnende Nederlandsche bladen en tijdschriften, en zoo een aanschouwende voorstelling geven van de uitgebreidheid van het Nederlandsche Taalgebied. Benevens de buiten Europa, Vereenigde Staten, Suriname, Curaçao, Nederlandsch Oost-Indië, Zuid-Afrika verschijnende bladen in onze taal, moeten daar ook voorkomen die welke verschijnen in Vlaamsch-België. Ook de *Amigoe* zal er iedere week men twee nieuwe nummers verschijnen.

K. W. I. M.

In 't verslag dezer „West-Indische" wordt op de eerste plaats geconstateerd, dat de uitvoer van bananen uit Suriname wederom zeer is tegen gevallen en verre bleef beneden de verwachting die de directie ervan koesterde. Voornamelijk wordt de oorzaak geweten aan de zich in den loop van 1909 vertoonende „Panama-ziekte", waardoor vele plantsoenen afsterven. Deskundigen verwachten dat vroeg of laat alle Gros Michel plantsoenen ten doode gedoemd zijn. Gelukkig is het den vertegenwoordiger der United Fruit Company gelukt, een bananensoort [de Congo-variëteit] te vinden, die immuun is voor de Panamaziekte en die een product levert van gelijke marktwaarde als de Gros Michel banaan. Van deze variëteit is echter slechts betrekkelijk weinig plantmateriaal te verkrijgen zoodat eerst na verloop van een tweetal jaren de geheele Gros Michel aanplant vervangen kan zijn door de Congo-variëteit. Het hangt van de uitbreiding der Panama-ziekte af, of de uitvoer gedurende dezen tijd van vernieuwing der aanplant verder zal dalen. Volgens de laatste berichten, schijnt er een stilstand in de uitbreiding der ziekte te zijn gekomen. De vertegenwoordiger der United Fruit Company is intusschen vol hoop op de toekomst en verwacht, al zij het dan ook later dan men gedacht had, de bananencultuur blijken zal een succes te worden.

Het vracht- en passagiersbedrijf, zoowel op de hoofdlijn als op de vruchtenlijn, ontwikkelde zich gestadig. De winst- en verliesrekening sluit met een voordeelig saldo, groot f 583.299 [v. j. f 404.617]. Hiervan moet worden afgetrokken: het nadeelig saldo der interestrekening f 56.536, de afschrijving op de stoomschepen f 341.000. idem ponten en inrichtingen te Paramaribo f 10.000. idem kosten van uitbreiding f 59.000 zoodat overblijft om te verdeelen f 126.762.

Voorgesteld wordt 3½ pct. [v. j. nihil] als dividend uit te keeren.

Van de 4 pct. geldleeningen van 1880, 1900 en 1907 waren op Januari 1909 in omloop 2397 obligatiën tot een bedrag van f 2.397.000. In 1909 werd uitgeloot tot een bedrag van f 176.000 zoodat het bedrag dier leeningen op 31 Dec. 1909 is f 2.221,000.

De 12 stoomschepen der maatschappij en hune inventarissen staan te balans voor f 5.220.000. Er is achtereenvolgens op afgeschreven f 2.720.035.

De zes lichters te Port-au Prince staan op de balans voor f 1. Er is achtereenvolgens op afgeschreven f 27.999.

De vier ponten te Paramaribo gebouwd in de jaren 1903 en 1904 staan op de balans voor f 8000. Er is achtereenvolgens op afgeschreven f 21.670.

De loods en het schaftlokaal te Amsterdam staan op de balans voor f 1. Er is achtereenvolgens op afgeschreven f 35.771.

De loodsen en steigers te Paramaribo staan op de balans voor f 128.000. Er is achtereenvolgens op afgeschreven f 230.664.

Het kantoorgebouw staat op de balans voor f 35 000 Er is achtereenvolgens op afgeschreven f 21.394.

Assurantierekening eigen risico. Er werd aan premie geboekt f 93.750. In het vorig jaar was gereserveerd voor nog te betalen schade f 11.000. De betaalde en gereserveerde schaden bedragen f 39.294. zoodat de winst bedraagt f 65.455.

Het reservefonds blijft onveranderd op f 168,268.

Het ondersteuningsfonds voor het personeel bedroeg op Jan. 1909 f 46.608 en thans f 48.008.

Ten slotte wordt herinnerd aan de ramp, welke de maatschappij trof door het vergaan van het ss. „Prins Willem II" en medegedeeld, dat de maatschappij tegemoet zal komen in het onderhoud der weduwen en weezen van de verongelukte bemanning.

Buitenland.

CANADA.

Het Eucharistisch Congres, dat in September te Montreal (Canada) zal gehouden worden, is al in een stadium van voorbereiding. Eerepresident en afgevaardigde van Z. H. den Paus zal ook nu weer zijn kardinaal Vannutelli, de voorzitter zal zijn mgr. Heylen, bisschop van Namen. Het program is als volgt saamgesteld: Vijf September zal de kardinaal-afgevaardigde van Z. H. met een speciale stoomboot, die 26 Augustus van Liverpool vertrekt, aankomen. De geheele 1ste klasse-afdeeling is voor den kardinaal, zijn gevolg en de Engelsche afgevaardigden gereserveerd. Zes September, intocht in de Domkerk. Zeven September, 's avonds, ontvangst der gasten door het stedelijk bestuur, daarna een plechtige H. Mis te middernacht in de Kathedraal van Onze Lieve Vrouw met algemeene H. Communie der mannen. Van acht tot tien September worden verschillende vergaderingen gehouden, terwijl den 9den September een Pontificale H. Mis wordt opgedragen onder den blooten hemel in het park Mance, daarna toespraken in de Fransche en Engelsche taal. Bizondere vergaderingen en plechtigheden worden te zelfder tijd gehouden voor de jongelingenorganisaties in alle kerken en kapellen der stad.

Tot slot van het Congres wordt een indrukwekkende processie gehouden met het Allerheiligste, dat — om den langen duur van den af te leggen weg — op een door zes schimmels getrokken feestwagen door de straten gedragen zal worden. De protestantsche Lord Strathcona, consul der Engelsche Regeering, heeft voor 25.000 lire in de onkosten bijgedragen en stelde den Bisschoppen zijn paleis in Montreal ter beschikking. Het aanbod is dankbaar aangenomen.

Daar de gemeentelijke verkiezingen voor het begin van het Congres plaats hebben, heeft de protestantsche candidaat voor het burgemeesterschap, die bijna zeker zou gekozen worden, zich uit beleefdheid teruggetrokken, om bij gelegenheid van zulk een grootsche uiting van katholiek geloof, een katholiek zijn plaats af te staan, opdat deze niet alleen bij de burgerlijke, maar ook bij de kerkelijke plechtigheden zal kunnen verschijnen. De katholieke Canadeezen uit het Westen zenden karren vol korengarven en druiventakken beladen met groote trossen ter omlijsting van een met Eucharistische symbolen versierden triomfboog.

ENGELAND.

De tekst van Asquith's motie betreffende de betrekkingen tusschen het Hooger- en het Lagerhuis, die na het Paaschreces in behandeling genomen zullen worden door het Lagerhuis, is als volgt:

1. Dat het Hoogerhuis bij de wet de bevoegdheid zal worden ontnomen om een geldwet te verwer-

pen of te amendeeren, maar dat een dusdanige beperking bij de wet niet zal worden gesteld om de bestaande rechten en privileges van het Lagerhuis te verminderen of te bepalen.

2. Dat het wenschelijk is, dat de bevoegdheden van het Hoogerhuis voor wat betreft andere wetten dan geldwetten, worden bepaald bij de wet, in dier voege, dat een dusdanige wet, die door het Lagerhuis in drie opvolgende zittingen is aangenomen, en naar het Hoogerhuis is doorgezonden, ten minste een maand voor het einde der zitting, wet zal worden zonder toestemming van het Hoogerhuis op de Koninklijke bekrachtiging.

Er zijn maatregelen genomen, dat ten minste eenige jaren zullen zijn voorbijgegaan tusschen den datum van de eerste indiening van het wetsontwerp in het Lagerhuis en den datum waarop het Lagerhuis voor de derde maal het aanneemt.

3. Dat het wenschelijk is, dat de duur van een parlement tot 5 jaar wordt beperkt.

In de Engelsche politiek is het nog steeds een geharrewar.

Het Hoogerhuis heeft drie besluiten van lord Rosebery ter hervorming van het Hoogerhuis in behandeling gehad.

Het eerste besluit, uitsprekende dat een krachtige en deugdelijke Tweede Kamer noodig is, werd zonder stemming aangenomen.

Het tweede besluit, uitsprekende, dat zoo'n Tweede Kamer 't best verkregen wordt door hervorming van het Hoogerhuis, werd eveneens zonder stemming aangenomen.

Tegen het derde besluit, bepalende dat het erfelijke peerschap niet langer op zichzelf den peer recht zou geven van zitting en stemming in het Huis, ondervond de meeste tegenkanting, vooral van de zijde der conservatieve lords, die het erfelijk beginsel wilden behouden. Ten slotte werd ook deze derde motie met groote meerderheid van stemmen aangenomen.

Het is de groote vraag, hoe de Ieren over de door Asquith bij het Lagerhuis ingediende motie betreffende de betrekkingen tusschen Hooger en Lagerhuis, denken.

Een lang onderhoud heeft op diens verzoek tusschen den minister van Financiën en Redmond en Dillon plaats gehad, waar de politieke toestand is besproken. De *Daily Chronicle* is van meening, dat de bespreking een goede verstandhouding tusschen de regeering en de Ieren zal tengevolge hebben en dezen laatsten de motie van Asquith bevredigend zal voorkomen.

In het Lagerhuis heeft Lloyd George meegedeeld, dat de regeering al het mogelijke gedaan heeft om de gevolgen der door de Lords geschapen financieele verwarring te verminderen.

Hoe de gezindheid tegenover de Ieren, door de groote macht, die zij op het oogenblik in het Parlement kunnen uitoefenen, bij de Engelschen is veranderd, en hoe de liberalen er op speculeeren ze tot vriend te houden, kan blijken uit eenige aanhalingen uit de *Daily Chronicle.* Zoo schrijft het blad, dat iedereen volkomen beaamt, dat de Ieren het in hun macht hebben de Regeering omver te werpen, maar doen ze dit, dan zouden ze de Iersche zaak in Engeland veel kwaad berokkenen.

En verder:

De Engelsche liberalen en arbeiderspartijen zouden niet geneigd zijn, zoo maar dadelijk te vergeten, dat een democratische begrooting tengevolge van de oppositie der Ieren zou verworpen zijn.

Het Engelsche volk is Ierland nooit zóó goed gezind geweest als op dit oogenblik. Het zaad, dat gezaaid werd door Gladstone's edele politiek van eendracht en verzoening heeft een rijken en overvloedigen oogst van vriendschap voortgebracht!

Home Rule heeft voor de Engelschen zijn verschrikkingen verloren. Ierland is de verwezenlijking van zijn verwachtingen nabij. De dag, waarop het zijn recht op zelfregeering heeft verkregen, zal een heerlijke en roemvolle voor Engeland en voor het Britsche Rijk zijn evengoed als voor het Iersche volk.

Maar het aanbreken van dien dag zal voor onbepaalden tijd vertraagd worden, als op dit kritieke oogenblik het Iersche legioen zich van het Engelsche democratische leger afscheidt en overloopt naar de reactionairen.

Een huldebetuiging met een waarschuwenden ondergrond.

Hoe het zij, de liberalen zijn na een onderhoud van de ministers Birrel en Lloyd George met Redmond en Dillon minder ongerust over het lot der begrooting.

Bij het Lagerhuis zijn twee wetsontwerpen ingekomen, waarbij wordt bepaald, dat de verkiezingen op één dag zullen geschieden.

In het eene wordt tevens het meervoudige kiesrecht afgeschaft. Dit heeft natuurlijk weinig kans door het Hoogerhuis aangenomen te worden, daar het in een vorige zitting reeds een daartoe strekkend wetsontwerp, door de regeering ingediend, heeft verworpen. En het is zeer twijfelachtig of het andere wel aangenomen zal worden, want zijn de verkiezingen alle op één dag, dan zullen uit den aard vele stemmen van uitwonende kiezers verloren gaan.

Ook in de finantieele zaken blijft het een janboel. De Unionisten verwijten de Regeering dezen toestand uit partijtactiek te bestendigen en geven haar de schuld van de groote verliezen die de Staat lijdt, door de leenigen, die moeten gesloten worden. Minister Lloyd George heeft zich hiertegen sterk verzet. Niet de Regeering maar de Unionisten dragen de schuld van de finantieele verwarring en de verliezen. Zij toch hebben het Lagerhuis geraden: verwerp de Begrooting. Dan zette hij nog uiteen, dat de Regeering onmogelijk eerder aan den warboel een einde heeft kunnen maken.

Mocht de Regeering moeten aftreden, dan zal de toestand niet eerder in orde komen. Stel de Unionisten komen aan 't bewind, dan zouden zij, met de verkiezing, die er tusschen valt, eerst in Mei of Juni de middelenwet kunnen indienen. Zooveel te langer zou de warboel blijven.

Het Engelsche Lagerhuis.

is na kort Paaschreces weer bijeengekomen ter behandeling van de door Asquith ingediende moties inzake de betrekking tusschen de beide Huizen.

In de loop der besprekingen gaf Asquith toe, dat een tweede Kamer noodig is, maar een volgens het tegenwoordige systeem is een karikatuur en een bespotting van zoo'n Kamer.

De regeering wenscht het overwicht en de macht van het Lagerhuis te handhaven, maar er is arbeid van raadgeving, herziening en uitstel, die nuttig door een Tweede Kamer kan worden uitgeoefend.

Dit lichaam zal betrekkelijk klein in aantal zijn en moet berusten op democratischen grondslag. Het schema der regeering is een eerste stap tot de emancipatie van het Lagerhuis en is gericht op verhindering van ongrondwettige vijandelijkheden op het gebied van de financiën van het Koninkrijk en op voorkoming van vastloopen der zaken tusschen de beide Huizen. Asquith betoogde, dat de stilstand nu slechts door de uitoefening der koninklijke prerogatieven inzake ontbinding en schepping van nieuwe peers, kan worden opgeheven; hetgeen, hoewel zelden toegepast, een integreerend en wezenlijk deel der grondwet uitmaakt en zonder vrees zoo noodig moet worden uitgeoefend.

De motie van Rosebery bevat een doodelijken slag voor die prerogatieven, en zoo zij wet werd, zou het Hoogerhuis een autonoom lichaam zonder toezicht zijn.

Ten slotte zeide Asquith, dat het absolute veto van het Hoogerhuis het absolute veto van de Kroon moet volgen, voordat de weg geëffend kan worden voor de komst eener volgroeide, van ketenen bevrijde democratie.

Balfour verzette zich ten sterkste tegen de voorstellen van de regeering, die door Redmond en Barnes worden ondersteund.

Door de medewerking der Ieren zal het Lagerhuis bijna zeker de veto-resoluties aannemen. Gebeurt dit, dan worden ze naar het Hoogerhuis doorgezonden en dit zal wel niet bereid gevonden worden een wetsontwerp aan te nemen, waarin het onbevoegd wordt verklaard, een financieel) wetsontwerp te verwerpen of te wijzigen, waarbij zijn bevoegdheden betreffende gewone (niet financieële wetsontwerpen aanzienlijk zullen worden ingekrompen en waarbij zijn zittingsduur zal worden bekort.

De wijze waarop de verwerping in het Hoogerhuis plaats heeft, is, zegt de *N. C.* van overwegend belang.

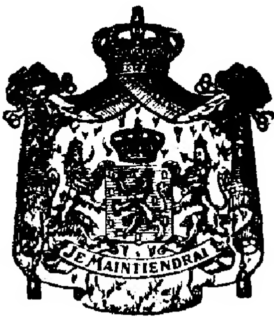
Immers, gaan de Ieren met de Regeering mede, dan zullen zij zich ook niet langer verzetten tegen de „oude begrooting" 1909–1910, welke nog steeds op aanneming wacht. Deze zal — aldus zonder bezwaar door het Lagerhuis aangenomen — dan ook door het Hoogerhuis goedgekeurd worden, daar de constitutioneele grondregel zegt, dat men niet langer tornt aan de uitdrukkelijk door het volk (bij de verkiezingen) uitgebrachte wilsverklaring.

Maar wanneer de noble Lords in het andere Huis het eens niet de moeite waard mochten vinden over de hun toegezonden veto-besluiten de beraadslagingen te openen en ze rauwelijks mochten verwerpen, zou de Regeering staan voor de moeilijkheid, dat, behalve de nog niet afgehandelde begrooting voor het dienstjaar, ook de oude begrooting dan weer niet wet was geworden, dat de financieele verwarring dus alle beschrijving te boven gaan zou — voor Engeland n.l. — m. a. w. dat de Lords dan den toestand zouden te voorschijn roepen, waarmede Redmond nu heeft gedreigd en welke met zooveel moeite was voorkomen.

Het is toch waarlijk al erg genoeg, dat — hoe men het ook draaien moge — in geen geval de nieuwe begrooting op den constitutioneel daarvoor aangewezen tijd wet zal worden, omdat er weer nieuwe verkiezingen tusschenkomen.

Advertentien.

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.